

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економіки та управління
Факультет менеджменту

Кафедра економіки підприємств

МЕТОДОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЕМПІРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Методичні рекомендації
по проходженню науково-педагогічної практики
для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр» спеціальностей
073 «Менеджмент» та 281 «Публічне управління та адміністрування»
денної форми навчання

Миколаїв

2021

УДК 303.725.3:001.891

M54

Друкується за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 28.08.2017 р., протокол №1.

Видання доповнене та оновлене.

Укладачі:

О.І. Котикова – д-р екон. наук, професор кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет

М.М. Бабич – д-р екон. наук, доцент, професор кафедри обліку і економічного аналізу Національного університету кораблебудування ім. Адмірала Макарова

Рецензенти:

О.М. Вишнеvsька – д-р екон. наук, професор, декан обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету

О.В. Погорелова – канд. екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і економічного аналізу Національного університету кораблебудування ім. Адмірала Макарова

© Миколаївський національний
аграрний університет, 2021
© Котикова О.І., Бабич М.М., 2021

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	5
1.1. Науково-педагогічна діяльність.....	7
1.2. Науково-дослідна діяльність.....	9
2. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ТА ЙОГО ЗАХИСТ.....	11
2.1. Основні вимоги до оформлення звіту з науково-педагогічної практики.....	11
2.2. Зміст звіту.....	15
2.3. Захист звіту.....	18
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	22
ДОДАТОК А. Форма індивідуального завдання на практику.....	25
ДОДАТОК Б. Форма щоденника на практику.....	27
ДОДАТОК В. Форма робочої програми практики.....	30
ДОДАТОК Д. Оформлення титульного аркуша звіту.....	31

ПЕРЕДМОВА

Практика здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за відповідною спеціальністю.

Головною метою проходження науково-педагогічної практики з дисципліни «Методологія соціальних емпіричних досліджень» є формування знань з методології, теорії методу і процесу, методичного забезпечення науково-дослідної діяльності та формування вмінь і навичок викладацької діяльності.

Методичні рекомендації призначені для проходження науково-педагогічної практики здобувачами вищої освіти денної форми спеціальностей 073 «Менеджмент» та 281 «Публічне управління та адміністрування» освітнього ступеня «магістр».

Методичні вказівки містять рекомендації та регламентують послідовність здійснення та зміст науково-педагогічної практики і призначені допомогти здобувачам вищої освіти по веденню щоденника практики і складання звіту про виконання програми науково-педагогічної практики.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Організацію практичної підготовки регламентовано Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти України та Положенням про проведення практик здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті.

Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у закладі вищої освіти знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Зміст і послідовність практики визначається програмою, яка розробляється кафедрою згідно з навчальним планом.

Науково-педагогічна практика здобувачів вищої освіти передбачає науково-педагогічну та науково-дослідну діяльність.

Перед початком науково-педагогічної практики завідувачі випускних кафедр і керівники практики організовують установчу конференцію для здобувачів вищої освіти, на якій роз'яснюють мету, завдання та вимоги до проходження практики.

Здобувачам вищої освіти-практикантам видаються такі документи:

- індивідуальне завдання (додаток А);
- щоденник практики (додаток Б);
- робоча програма практики (додаток В).

До відома здобувачів вищої освіти доводиться також система звітності про проходження практики, а саме: зразки заповнення щоденника, письмового звіту; зміст доповіді для захисту практики.

Керівник практики від закладу вищої освіти:

- забезпечує всі організаційні заходи в навчальному закладі: інструктаж про порядок проходження практики, надання здобувачам вищої освіти-практикантам відповідних документів (робоча програма практики, щоденник, календарний план-графік, індивідуальне завдання);

- контролює, аналізує й оцінює подану здобувачами вищої освіти документацію, складену за результатами виконання програми практики;

- приймає та підписує звіт з практики;

- у складі комісії приймає заліки з практики;

- подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проходження практики із зауваженнями та пропозиціями щодо вдосконалення практики здобувачів вищої освіти.

Кафедра перед початком практики видає кожному здобувачу вищої освіти індивідуальне завдання.

Спосіб виконання індивідуального завдання як науково-дослідної, так і науково-педагогічної частини практики завдання залежить від теми і змісту дипломного проекту, але обов'язково включає завдання викладені в таблиці 1.

Таблиця 1 Перелік видів робіт індивідуального завдання науково-педагогічної практики

<i>Вид практики</i>	<i>Перелік видів робіт індивідуального завдання</i>
Науково-педагогічна діяльність (обов'язкове представлення відео або фото проведення заняття)	вибір відповідної дисципліни фундаментального або професійно орієнтованого циклу підготовки фахівців
	систематизація інформації в межах обраної дисципліни за окремими темами згідно з робочою програмою дисципліни у вигляді опорних конспектів лекційних занять та методичних розробок для проведення семінарських чи практичних занять
	передача інформації аудиторії через проведення лекційних та семінарських (практичних) занять згідно із графіком навчального процесу з обов'язковим представленням відео та/або фото

<i>Вид практики</i>	<i>Перелік видів робіт індивідуального завдання</i>
Науково-дослідна діяльність	вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо майбутньої магістерської роботи;
	визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній науковій літературі;
	визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
	оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
	апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей тощо)

1.1. Науково-педагогічна діяльність

Науково-педагогічна частина науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістра з відповідної спеціальності і має на меті набуття здобувачем вищої освіти професійних навичок та вмінь на посаді викладача.

У закладах вищої освіти IV рівня акредитації здійснюється підготовка фахівців освітнього ступеня «магістр» для виконання науково-дослідних, педагогічних та управлінських функцій, пов'язаних з циклом існування об'єкта та його діяльністю.

Відповідно до кваліфікаційної характеристики підготовки фахівця освітнього ступеня «магістр» однією із посад, яку може обіймати випускник закладу вищої освіти, є посада викладача. Реалізація виробничих функцій у межах об'єкта діяльності фахівця – навчального процесу у вищому закладі

освіти – вимагає від магістра теоретичних знань і практичних умінь та навичок щодо:

- предмета діяльності – відповідної дисципліни фундаментального або професійно орієнтованого циклу підготовки фахівців з напрямку, до якого належить спеціальність;

- продукту діяльності – систематизації інформації в межах обраної дисципліни за окремими темами згідно з робочою програмою дисципліни у вигляді опорних конспектів лекційних занять та методичних розробок для проведення семінарських чи практичних занять;

- процедури діяльності – способу передачі інформації аудиторії через проведення лекційних та семінарських (практичних) занять згідно із графіком навчального процесу.

Формування теоретичних знань щодо сутності, структури та форм функціонування узагальненого об'єкта діяльності викладача – навчального процесу підготовки фахівців з напрямку обраної спеціальності відбувається під час вивчення дисципліни. Набуття практичних умінь і навичок здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення і проведення лекційних, семінарських, практичних занять, організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти відбувається під час проходження науково-педагогічної частини науково-педагогічної практики.

Підготовка висококваліфікованих фахівців з відповідної спеціальності передбачає закріплення засвоєних теоретичних знань у процесі проходження науково-педагогічної частини науково-педагогічної практики безпосередньо у навчальному процесі університету або інших закладах освіти II-IV рівнів акредитації.

Практика проходить у межах професійно орієнтованих дисциплін підготовки фахівців.

Вибір дисципліни, з якої відбуватиметься проходження науково-педагогічної частини науково-педагогічної практики, здійснюється заздалегідь відповідно до напрямку наукових досліджень та теми магістерської роботи.

1.2. Науково-дослідна діяльність

Науково-дослідна частина науково-педагогічної практики магістрів базується на основних концептуальних засадах проведення науково-дослідної практики здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей та є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня магістра з відповідної спеціальності і має на меті набуття здобувачем вищої освіти професійних навичок та вмінь здійснення самостійної наукової-дослідної роботи.

Метою науково-дослідної частини науково-педагогічної практики є набуття здобувачами вищої освіти досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань у сфері економічних відносин, підбір фактичного матеріалу для написання випускної магістерської роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.

Здобувачі вищої освіти під час проходження науково-дослідної частини науково-педагогічної практики мають такі завдання:

- вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо майбутньої магістерської роботи;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній науковій літературі;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, рекомендацій до органів влади й управління тощо).

Зміст науково-дослідної частини науково-педагогічної практики повинен відповідати напряму наукових досліджень здобувача вищої освіти

магістратури. Під час такої практики надається можливість застосувати нові методи та отримати необхідні результати досліджень, що їх проводить здобувач вищої освіти при написанні магістерської роботи.

2. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ТА ЙОГО ЗАХИСТ

Звіт по практиці складається на основі результатів виконання робочої програми науково-педагогічної практики, доповіді на науковому семінарі та проведенні занять з обраної дисципліни (практичне або семінарське заняття).

Оформлений звіт за результатами науково-педагогічної практики здобувач вищої освіти представляє для перевіряння керівнику практики від кафедри. Після внесення виправлень на зауваження керівника та проведення практичного (або семінарського) заняття здобувач вищої освіти має право захищати звіт.

2.1. Основні вимоги до оформлення звіту з науково-педагогічної практики

Робота виконується на одній стороні аркуша через півтора міжрядкових інтервали до 30 рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту – 1,8 мм.

На кожній сторінці залишають береги таких розмірів: лівий – не менш 30 мм, верхній та нижній – не менше 20 мм, правий – не менше 10 мм.

Будь-які скорочення слів в роботі не допускаються, крім загальноприйнятих: грн, кг, ц, т, га і т.д.

Щільність тексту повинна бути однаковою, букви або цифри – чіткими. Опiski і неточності, які виявилися в процесі написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Заголовки структурних частин роботи «Вступ», «Розділ», «Висновки», «Список літератури», «Додатки», виконуються симетрично до тексту великими літерами. Заголовки підрозділів пишуть маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати півтори інтервали.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою роботи є титульний аркуш (виконаний за формою, встановленою деканатом і кафедрою), який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті без крапки в кінці.

«Зміст», «Вступ», «Висновок», «Список літератури» не нумерують. Номер розділу ставлять після слова «Розділ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка дається заголовок розділу.

Підрозділ нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номеру підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок.

Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися із номеру розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Рисунок 1.2 – Методи наукових досліджень» (другий малюнок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. По центру перед відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен

складатися з номеру розділу і порядкового номеру таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2 Методи наукових досліджень» (друга таблиця першого розділу).

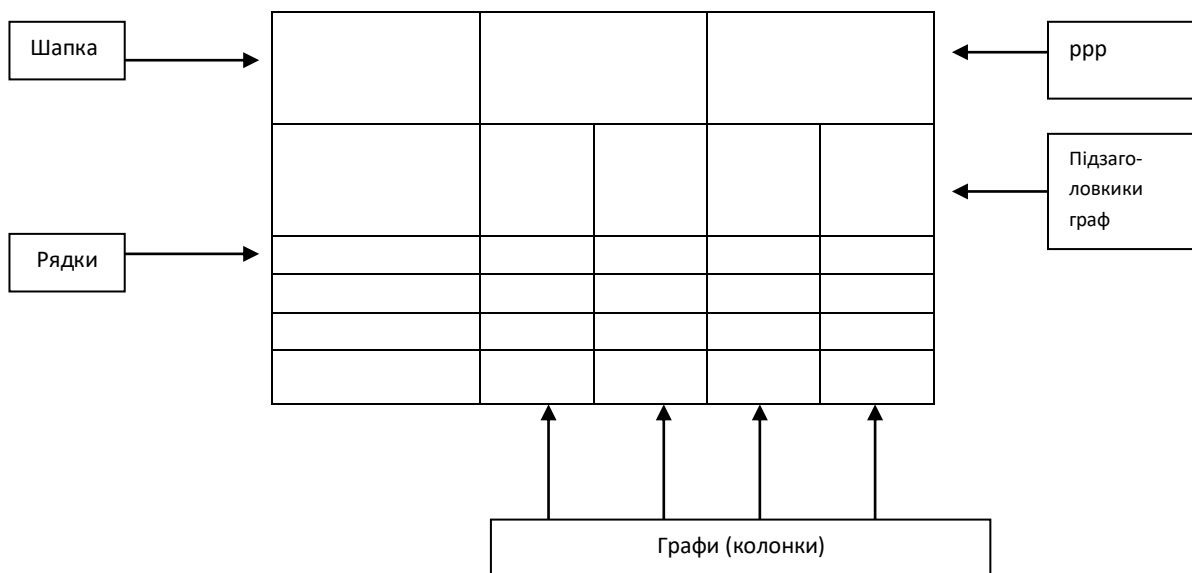
В разі, якщо таблиця не розміщується на одній сторінці і при переносі частини її на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Формули в роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу, як ілюстрації та таблиці. Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (1.1) (перша формула першого розділу).

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць.

Приклад побудови таблиці

Таблиця (номер) Назва таблиці

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею, симетрично до тексту, починаючи з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих якщо вони є самостійними. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в

тексті таким чином, щоб її можна було читати без повороту аркуша або з поворотом, але за годинниковою стрілкою.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

При написанні роботи здобувач вищої освіти повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі. Якщо використовують матеріали джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати і номери сторінок, таблиць, ілюстрацій, формул поряд з номером джерела у списку використаної літератури, який склав здобувач вищої освіти, наприклад [10, с.40-60].

На всі таблиці роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... в табл. 1.2». У повторних посиленнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «... див. табл. 1.2»...

Використану літературу можна розміщувати в списку в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Відомості про джерела, які включені до списку літератури, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням праць. Список використаної літератури повинен бути оформлений згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40). Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок у горі малими літерами з першої великої симетрично відносно сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої пишуться слово «Додаток...» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати

послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, Б і т. д.

2.2. Зміст звіту

Звіт за структурою має включати два модулі:

- 1) 1 модуль – науково-дослідна діяльність;
- 2) 2 модуль – науково-педагогічна діяльність.

Модуль 1. Науково-дослідна діяльність

Науково-дослідна частина науково-педагогічної практика поєднує в собі дві взаємопов'язані складові – науково-дослідну і спеціалізовану (професійну).

Науково-дослідна складова передбачає роботу, яка складається з таких етапів:

- Визначення проблеми (наукового питання) дослідження та її актуальності.
- Укладення картотеки й оформлення бібліографії з теми, вибраної для дослідження.
- Критичний аналіз публікацій з теми дослідження.
- Вивчення й аналіз нормативно-правових документів, що регламентують відповідний напрямок дослідження.
- Конкретизація теми дослідження та обґрунтування її актуальності.
- Розробка робочої гіпотези дослідження. Характеристика сфери використання та оцінка значущості (теоретичної та прикладної) очікуваних результатів досліджень.
- Визначення основних методів дослідження.
- Визначення структури дослідження, послідовності його проведення, методів аналізу зібраних матеріалів.

Спеціалізована (професійна) складова передбачає роботу, яка складається з таких етапів:

- Збирання необхідної статистичної та іншої інформації про об'єкт дослідження, яка буде використана в процесі підготовки магістерської роботи.

- Обробка статистичних даних, виконання необхідних розрахунків, складання аналітичних таблиць, схем, графіків тощо. Застосування комп'ютерних технологій при обробці інформації.

- Обґрунтування висновків та пропозицій за результатами дослідження.

Важливою складовою науково-дослідної практики є виконання *індивідуального завдання*. Суть останнього полягає у тому, що практиканту пропонується поглиблене вивчення конкретної економічної проблеми (ситуації) з урахуванням конкретних умов в країні.

Під час науково-дослідної практики здобувач вищої освіти веде *щоденник*, в якому фіксує щоденну роботу за програмою практики. Результат проходження науково-дослідної практики здобувач вищої освіти оформлює як письмовий звіт. Обсяг звіту не повинний перевищувати 25-30 сторінок (без додатків) комп'ютерного тексту.

Структурними елементами звіту першого модулю є вступ, загальна частина, висновки, список використаних джерел, додатки, документи.

У вступі визначається мета практики, характеризується характер виконуваної роботи (фахівець, стажист, дублер і т.д.). Надається коротка історична довідка про організацію.

Загальна частина передбачає виконання індивідуального завдання в частині науково-дослідної діяльності і може включати такі розділи:

Розділ 1. Науково-теоретичні основи дослідження

1.1. Визначення проблеми (наукового питання) дослідження та її актуальності.

1.2. Укладення картотеки й оформлення бібліографії з теми, вибраної для дослідження.

1.3. Критичний аналіз публікацій з теми дослідження.

1.4. Вивчення й аналіз нормативно-правових документів, що регламентують відповідний напрямок дослідження.

Розділ 2. Методика та методологія дослідження

2.1. Розробка робочої гіпотези дослідження.

2.2. Характеристика сфери використання та оцінка значущості (теоретичної та прикладної) очікуваних результатів досліджень).

2.3. Визначення основних методів дослідження.

2.4. Визначення структури дослідження, послідовності його проведення, методів аналізу зібраних матеріалів

Розділ 3. Аналіз сучасного стану ... в Україні.

Висновком до модулю є висновки і рекомендації за результатами дослідження.

Список використаних джерел повинен містити 25-30 джерел використаної літератури з дотриманням правил складання бібліографічного списку.

Модуль 2. Науково-педагогічна діяльність

Структурними елементами звіту другого модулю є вступ, загальна частина, висновки, список використаних джерел, додатки.

У вступі визначається мета практики, характеризується характер виконуваної роботи (фахівець, стажист, дублер і т.д.).

Загальна частина передбачає виконання індивідуального завдання в частині науково-педагогічної діяльності і може включати такі розділи:

Розділ 1. Історична довідка по обраній дисципліні (відповідно до індивідуального завдання).

Розділ 2. Систематизація інформації в межах обраної дисципліни за окремими темами згідно з робочою програмою дисципліни у вигляді опорних конспектів лекційних занять (відповідно до індивідуального завдання).

Розділ 3. Систематизація інформації в межах обраної дисципліни за окремими темами згідно з робочою програмою дисципліни у вигляді методичних розробок для проведення семінарських чи практичних занять (відповідно до індивідуального завдання).

Висновком модулю є висновки і рекомендації за результатами дослідження.

Список використаних джерел повинен містити 25-30 джерел використаної літератури з дотриманням правил складання бібліографічного списку.

2.3. Захист звіту

Оформлений звіт разом із відповідними документами подається на кафедру для презентації і захисту.

Термін подання звіту до захисту – не пізніше наступного тижня після закінчення переддипломної практики за графіком навчального процесу.

Захист звіту здійснюється перед комісією, яка складається з викладачів кафедри і затверджується на засіданні кафедри.

Місцем захисту звіту є кафедра економіки підприємств.

За результатами практики виставляється диференційована оцінка, яка заноситься у залікову книжку здобувача вищої освіти. В процесі виведення підсумкової оцінки по науково-дослідній практиці рекомендується використовувати такі критерії оцінювання:

- 25% оцінки – заліковий модуль 1;
- 25% оцінки – заліковий модуль 2;
- 15% оцінки – чіткість і своєчасність виконання календарного графіка проходження практики;
- 10% оцінки – творчий підхід в процесі проведення дослідження і аналізу одержаних результатів;

- 10% оцінки – цінність розроблених рекомендацій і обґрунтованість висновків;
- 15% оцінки – якість презентації звіту по практиці.

Незадовільна оцінка за результатами захисту звіту або неподання оформленого за відповідними вимогами звіту до захисту у встановлені терміни розглядаються як академічна заборгованість, яка дає право для застосування відповідних адміністративних стягнень аж до відрахування із університету.

Підсумкова оцінка визначається виходячи із середньозваженої оцінки за усіма формами контролю. Приклад розрахунку підсумкової оцінки наведений в табл. 2.

Таблиця 2 Розрахунок підсумкової оцінки по науково-педагогічній практиці (приклад)

Показник	заліковий модуль 1	заліковий модуль 2	своєчасність виконання календарного графіка	творчий підхід в процесі проведення дослідження і аналізу одержаних результатів	цінність розроблених рекомендацій і обґрунтованість висновків	якість презентації звіту по практиці
Відсотки	25	25	15	10	10	15
Бали	80	80	90	90	75	80
Підсумкова оцінка по 100 – бальній шкалі	$80 \times 25 + 80 \times 25 + 90 \times 10 + 90 \times 15 + 75 \times 10 + 80 \times 15 = 82$					
Оцінка за національною шкалою	4					
Оцінка по шкалі ECTS	B					

Оцінювання залікових модулів 1, 2 практики здійснюється за 100-бальною та за національною шкалою (табл. 3).

Здобувач вищої освіти, якого атестовано на незадоволену оцінку, не допускається до захисту магістерської роботи.

Результати практики обговорюються на засіданнях кафедри і вченої ради факультету.

Таблиця 3 Критерії рівня компетентності здобувача вищої освіти-практиканта

Оцінка за національною шкалою	Оцінка по шкалі ECTS	Критерії оцінювання
Відмінно (5)	A (90-100)	Здобувач вищої освіти в повному обсязі виконав завдання залікових модулів 1,2 науково-дослідної практики, отримав позитивні відгуки керівників практики, послідовно та логічно доповів про результати практики під час захисту, продемонстрував глибокі знання з досліджуваної теми та вміння чітко викладати власні думки, супроводжував доповідь ілюстративними матеріалами, дав вичерпні аргументовані відповіді на всі запитання членів комісії
Добре (4)	B (85-89)	Здобувач вищої освіти повністю виконав завдання залікових модулів 1,2, отримав позитивні відгуки керівників практики, але з несуттєвими зауваженнями, достатньо змістовно доповів про результати практики, під час захисту супроводжував доповідь ілюстративними матеріалами, аргументовано і без суттєвих помилок відповів на запитання членів комісії
	C (75-84)	Програма практики виконана. Компетентність здобувача вищої освіти вища за середній рівень, проте нижча за попередній. Є неточності при оформленні звіту або при його захисті
Задовільно (3)	D (70-74)	Здобувач вищої освіти виконав завдання залікових модулів 1,2 науково-дослідної практики, але з окремими недоліками, висвітленими у відгуках керівників практики, доповів про результати практики під час захисту без суттєвих порушень послідовності розкриття змісту, продемонстрував недостатньо глибокі знання з досліджуваної теми, не супроводжував доповідь ілюстративними матеріалами, дав неповну відповідь або недостатньо аргументовано відповів

Оцінка за національною шкалою	Оцінка по шкалі ECTS	Критерії оцінювання
		на запитання членів комісії, припустив окремі помилки у своїх відповідях
	E (60-69)	Програма практики виконана не в повному обсязі. Є принципові помилки в оформленні звіту. Здобувач вищої освіти недостатньо добре володіє матеріалом. Компетентність – нижча за середній рівень
Незадовільно (2)	FХ (35-59)	Програма практики не виконана. Необхідна досконала переробка звітнього матеріалу
	F (0-34)	Програма практики не виконана. Необхідне повторне проходження практики

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надане право проходження практики повторно. При незадовільній оцінці підсумків практики здобувач вищої освіти може бути відрахований з університету.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
2. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.
3. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.
4. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / С.В. Каламбет, С.І. Іванов, Ю.В. Півняк Ю.В. – Дн-вськ: Вид-во Маковецький, 2015. – 191 с.
5. Котикова О.І. Електронний навчальний курс на платформі Google Classroom. Структурований та комплектний навчально-методичний матеріал з дисципліни. URL: <https://classroom.google.com/u/0/c/NTQ4Njk0ODA2NDIa>
6. Котикова О.І. Електронний навчальний курс на платформі Moodle. Структурований та комплектний навчально-методичний матеріал з дисципліни. URL: <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=1417>
7. Котикова О.І. Статистика : навчальний посібник / О.І. Котикова, О.А. Христенко, А.С. Кравченко, Г.В. Коваленко. – Миколаїв : Видавництво МНАУ, 2016. — 159 с.
8. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
9. Методологія і організація наукових досліджень. Навчальний посібник. Григорук П.М., Хрущ Н.А. К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 206 с.

10. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.

11. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 40 с.

12. Науково-дослідницька діяльність студентів : навч. посіб. / С. Н. Грипич, Л. М. Буравкова ; за заг. ред. С. Н. Грипич. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. – 288 с.

13. Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: РВВ ДНУ, 2014. – 48 с.

Інтернет-ресурси

1. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17>

2. Про затвердження Порядку формування Переліку наукових фахових видань України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0148-18>

3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://naqa.gov.ua/>

4. Пошукова система Web of science [Електронний ресурс] — Режим доступу : https://apps.webofknowledge.com/WOS_GeneralSearch_input.do?product=WOS&search_mode=GeneralSearch&SID=E17O5amLYC28nRRfzvC&preferencesSaved=

5. Пошукова система Scopus [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.scopus.com/sources?zone=TopNavBar&origin=searchauthorfreelookup>

6. Сторінка Державної служби статистики України [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

7. Scientific methods (English). Sci-Tech Encyclopedia: McGraw-Hill Encyclopedia of Science and Technology, 5th edition [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.answers.com/topic/scientific-method>

8. Науково-методичні праці Котикової О.І. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7/simple-search?filterquery=%D0%9A%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%2C+%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0+%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0&filtername=author&filtertype>equals>

ДОДАТОК А
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки підприємств

Спеціальність – _____
(номер та назва спеціальності)

Курс _____ Група _____ Семестр _____

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
на період проходження науково-дослідної частини науково-педагогічної
практики

Здобувач вищої освіти _____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема індивідуального завдання _____
_____
_____

2. Строк захисту здобувачем вищої освіти закінченого звіту _____

3. Вихідні дані до індивідуального завдання _____
_____
_____

4. Зміст індивідуального завдання (перелік питань, які підлягають розробленню під час переддипломної практики) _____
_____
_____

Дата видачі індивідуального завдання _____

Здобувач вищої освіти _____
(підпис)

Керівник дипломної роботи _____
(підпис)

_____ (ПІБ керівника практики)

Керівник від кафедри _____
(підпис)

_____ (ПІБ керівника практики)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки підприємств

Спеціальність – _____
(номер та назва спеціальності)

Курс _____ Група _____ Семестр _____

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
на період проходження науково-педагогічної частини науково-педагогічної
практики

Здобувач вищої освіти _____
(Прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема індивідуального завдання _____
_____
_____

2. Строк захисту здобувачем вищої освіти закінченого звіту _____

3. Вихідні дані до індивідуального завдання _____
_____
_____

4. Зміст індивідуального завдання (перелік питань, які підлягають розробленню під час переддипломної практики) _____
_____
_____
_____

Дата видачі індивідуального завдання _____

Здобувач вищої освіти _____
(підпис)

Керівник дипломної роботи _____
(підпис)

_____ (ПІБ керівника практики)

Керівник від кафедри _____
(підпис)

_____ (ПІБ керівника практики)

ДОДАТОК Б
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки підприємств

**ЩОДЕННИК
З НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

**З ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЕМПІРИЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Тема індивідуального завдання з науково-дослідної частини практики
(модуль 1):

«_____»
_____»

(видається керівником практики)

Тема індивідуального завдання з науково-педагогічної частини практики
(модуль 2):

«_____»
_____»

(видається керівником практики)

Виконав здобувач вищої освіти: _____
(курс та група) (підпис) (ПІБ)

«___» _____ 202_ р.

Перевірив: _____
(підпис) (ПІБ керівника практики)

«___» _____ 202_ р.

Миколаїв – 202_ р.

**Календарний план-графік проходження практики
(відповідно до індивідуального завдання)**

Вид роботи	Дати з ____ по ____	Місце роботи
Презентація і захист звіту		

Виконав здобувач вищої освіти: _____ (курс та група)   _____ (підпис)   _____ (ПІБ)

«__» _____ 202__ р.

Звіт про виконання програми практики

Вид роботи	Кількість годин	Відмітка про виконання	Зауваження та пояснення щодо змін у виконанні програми практики
Отримання індивідуального завдання по частинах науково-педагогічної практики			
Збір і обробка інформації за темою індивідуального завдання			
Написання звіту – модуль 1			
Написання звіту – модуль 2			
Обґрунтування висновків			
Оформлення списку використаних джерел			
Оформлення звіту і щоденника практики			
Проведення занять з обраної дисципліни			
Оформлення документації			
Усього			

Виконав здобувач вищої освіти: _____ (курс та група) _____ (підпис) _____ (ПІБ)

«__» _____ 202__ р.

ДОДАТОК В

Робоча програма практики

Вид роботи	Кількість годин
Отримання індивідуального завдання по частинах науково-педагогічної практики	
Збір і обробка інформації за темою індивідуального завдання	
Написання звіту – модуль 1	
Написання звіту – модуль 2	
Обґрунтування висновків	
Оформлення списку використаних джерел	
Оформлення звіту і щоденника практики	
Проведення занять з обраної дисципліни	
Оформлення документації	
Усього	

ДОДАТОК Д
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра економіки підприємств

**ЗВІТ
З НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
З ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЕМПІРИЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Тема індивідуального завдання з науково-дослідної частини практики (модуль 1):

«_____»
_____»

(видається керівником практики)

Тема індивідуального завдання з науково-педагогічної частини практики (модуль 2):

«_____»
_____»

(видається керівником практики)

Виконав здобувач вищої освіти: _____

(курс та група) (підпис) (ПІБ)

«___» _____ 202__ р.

Перевірив: _____

(підпис керівника практики від кафедри) (ПІБ керівника практики)

«___» _____ 202__ р.

Захистив з оцінкою

_____» _____ 202__ р.

(підписи членів комісії)

Миколаїв – 202__ р.

Навчально-методичне видання

МЕТОДОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ЕМПІРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Методичні рекомендації
по проходженню науково-педагогічної практики
для здобувачів вищої освіти ступеня «магістри» спеціальностей
073 «Менеджмент» та 281 «Публічне управління та адміністрування»
денної форми навчання

Укладачі: **Котикова** Олена Іванівна

Бабич Микола Миколайович

Формат 60×84 / 16 Ум. друк. арк.

Тираж 30 прим. Зам № ____

Надруковано у видавничому відділі Миколаївського національного аграрного університету

54020, м. Миколаїв, вул. Георгія
Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.